

En bransch med möjligheter och utmaningar

Vilka bilder finns av gruvnäringen?

- Är det en kraftigt miljöstörande ålderdomlig näring eller..... en viktig verksamhet i teknisk framkant där vår del av världen har stora möjligheter till utveckling?
- Kränskr gruvnäringen ursprungsbefolkningen eller..... är det en näring som strävar efter konstruktiva lösningar?
- Tar gruvnäringen lätt på miljöutmaningarna eller..... har man ambitioner om att vara i framkant vad gäller miljöarbete?
- Skapar näringen bara kortvariga arbetstillfällen eller..... är det en uthållig bransch som skapar arbetstillfällen inom kunskaps- och tjänstesektorn?
- Stjäl gruvnäringen naturrikedomar från oss eller.....genererar den resurser tillbaka till samhället?

Först och främst måste vi alla kanske enas om att ett modernt samhälle behöver metaller. Det är svårt att tänka sig någon verksamhet där inte metaller på ett eller annat sätt är inblandade. Uttrycket "If it's not grown it has to be mined" stämmer väldigt väl.

Vad som är viktigt sedan att notera är hur vi kan använda metaller på ett smart sätt. Ett klokt sätt är att vi använder metaller om och om igen. För det är ju på det viset att metaller inte försvinner utan kan användas gång på gång. I det sammanhanget kommer återvinning in. Vi måste utveckla kloka system inom vilka vi ser till att metaller återvinns. Vi kan t.ex. bygga vidare på den höga kompetens vi har inom återvinningen av elektronik där ju faktiskt Rönnskärswerken utanför Skellefteå är världsledande.

Men.....det behövs också en nyproduktion. I ett modernt samhälle är det självklart att vi vill ha datorer, smarta telefoner, vindkraftverk, järnvägar, fordon m.m. samtidigt som övriga världen också vill ta del av en utveckling mot bättre livsvillkor. Förhoppningsvis kan man undvika en del av de misstag som vi i västvärlden gjort i vårt samhällsbygge men likväl finns det ett behov av nyproduktion av metaller. Vi kan förhoppningsvis förmedla en del av de erfarenheter, såväl positiva som negativa, till de som nu bygger framtida samhällen.

Sverige har inom gruvnäringen enligt min mening en stor potential att vara ett föregångsland vad gäller tillämpning av ny miljöteknik, efterbehandlingsmetoder, personalpolitik och hantering av motstående intressen. Detta ger möjlighet att de tre förutsättningar för en hållbar utveckling (ekonomisk, social och ekologisk) samverkar. Det skapar konkurrenskraft och arbetstillfällen, samtidigt som värdefulla naturvärden och turism, rennäring- och friluftintressen kan samverka, bevaras och utvecklas. Kort sagt – tre bollar i luften samtidigt. Det handlar om att utveckla kunskap om olika intressens verklighet. Det handlar också om att kunna föra diskussioner och samråd med en viss ödmjukhet.

Låt mig kort kommentera de olika bilder som jag inledningsvis beskrev.

- Branschen måste bli bättre på att visa att man är en modern näring i framkant med en mängd intressanta och utvecklande jobb. En bransch som siktar framåt.
- Branschen måste ödmjukt hantera olika motstående intressen. Detsamma gäller alla andra verksamheter. Ett bra sätt är att öka kunskapen om varandras verklighet och verkligen prata med varandra och inte om varandra.
- Branschen står för stora mängder av den totala mängd avfall på som företag och hushåll genererar. Samtidigt finns minst 250 nedlagda verksamheter med koppling till gruvverksamhet. Att hantera miljöfrågor på ett klokt och framåtsyftande sätt är en stor utmaning för branschen. I sig kan det utgöra en stor framtida konkurrensfördel. Miljökraven kommer inte att bli lägre.

- Branschen kan visa vägar på hur man bygger långsiktig hållbarhet. Ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet måste gå hand i hand. De kunskaps- och tjänsteföretag som finns knutna till branschen måste synliggöras och tydligare få en lokal och regional närvaro. I detta sammanhang är det naturligtvis avgörande att branschen kan, vill och törs tydligt arbeta med jämställdhetsfrågorna. Här är det också av stor betydelse att de fackliga organisationerna aktivt och konkret arbetar.
- Branschen måste ta en diskussion med det omgivande samhället om det ömsesidiga ansvaret att bidra till utveckling. Naturligtvis krävs ett lokalt/regionalt accepterande för att bedriva gruvverksamhet. Dialogen med samhället måste utvecklas även om man tycker att man nått långt. Det kan komma att krävas ett nytt sätt att arbeta med det som ibland kallas CSR = Corporate Social Responsibility.

En av gruvnäringens stora utmaningar är enligt min mening att kunna visa på den betydelse man har för olika former av utveckling. Det handlar inte bara om gruvproduktion även om den utgör navet. Det handlar om att kunna synliggöra dels det moderna samhällets behov av metaller dels att visa på den världsledande kunskaps- och tjänsteindustri som på ett eller annat sätt tillhör branschen.

Vi behöver fler mötesplatser där olika intressen möts. Dialogen och förmågan att prata med varandra och inte om varandra är en avgörande faktor för framgång.

Lennart Gustavsson
Ordförande GEORANGE